

Politechnika Białostocka

Wydział Elektryczny

Katedra Telekomunikacji i Aparatury Elektronicznej

Instrukcja do zajęć laboratoryjnych z przedmiotu:

Przetwarzanie Sygnałów

Kod: TS1C400027

Temat ćwiczenia:

**Badanie filtrów cyfrowych o liniowych
charakterystykach fazowych**

Opracował: dr inż. Dariusz Jańczak

Białystok 2018

Temat: Badanie filtrów cyfrowych o liniowych charakterystykach fazowych.

1. Cel ćwiczenia

Celem ćwiczenia jest poszerzenie wiedzy studentów oraz nabycie przez nich umiejętności z zakresu syntezy i analizy filtrów cyfrowych o liniowych charakterystykach fazowych. Studenci zdobywają umiejętność realizacji sprzętowej filtrów cyfrowych o liniowych charakterystykach fazowych. Studenci doskonają umiejętność wykonania pomiarów charakterystyk fazowych oraz opóźnień grupowych. Studenci ugruntowują również umiejętność opracowania dokumentacji dotyczącej realizacji zadania inżynierskiego.

2. Zagadnienie do opracowania przed przystąpieniem do zajęć

Przed przystąpieniem do zajęć należy opracować (na podstawie materiałów z wykładu "Przetwarzanie Sygnałów 1") następujące zagadnienia:

- znaczenie charakterystyki fazowej filtra (wpływ na obwiednię przetwarzanego sygnału); porównać wpływ charakterystyk liniowych i nieliniowych;
- możliwości realizacji filtrów o liniowych charakterystykach fazowych;
- opóźnienie grupowe - definicja, znaczenie, metody wyznaczania;
- zależność wartości opóźnienia grupowego od rzędu filtra SOI;
- zastosowanie filtrów o liniowych charakterystykach fazowych w elektronice i telekomunikacji.

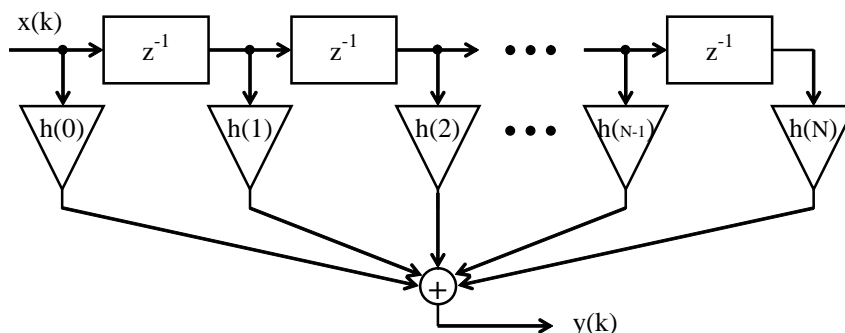
3. Plan ćwiczeń

- 3.1. Wyznaczyć opóźnienie grupowe wprowadzane przez filtr i układ przetworników A/C i C/A modułu DSP.
- 3.2. Wyznaczyć charakterystyki fazowe filtrów SOI o symetrycznym układzie współczynników.
- 3.3. Zbadać wpływ rzędu filtra SOI na wprowadzane opóźnienie grupowe. Przyjąć $50 \leq N_1 \leq 100$, $500 \leq N_2 \leq 1000$.

3.4. Zbadać zniekształcenia obwiedni sygnału wprowadzane przez filtry o takich samych charakterystykach amplitudowych oraz o liniowych i nieliniowych charakterystykach fazowych. Na wstępie wyznaczyć charakterystyki częstotliwościowe badanych filtrów.

4. Przebieg ćwiczenia

Struktura filtrów

Rys. 1. Struktura filtra transwersalnego rzędu N

Filtry SOI o liniowych charakterystykach fazowych należy zrealizować w formie filtrów transwersalnych opisanych transmitancją:

$$H(z) = h(0) + h(1)z^{-1} + h(2)z^{-2} + \dots + h(N)z^{-N}$$

gdzie $h(i)$ - stałe współczynniki,

przy czym należy pamiętać, że charakterystyka fazowa filtra SOI będzie liniowa jeśli układ współczynników h_i będzie symetryczny.

Tab. 1. Symetria współczynników filtra SOI o liniowych charakterystykach fazowych

	N parzyste ($N=2M$)	N nieparzyste ($N=2M+1$)
symetria parzysta	$N=2M$ $h(M-k)=h(M-1+k)$	$N=2M+1$ $h(M-k)=h(M+k)$
symetria. nieparzysta	$N=2M$ $h(M-k)= -h(M-1+k)$	$N=2M+1$ $h(M-k)= -h(M+k), h(M)=0$

W powyższych przypadkach opóźnienie grupowe wynosi: $\tau = \alpha = \frac{N-1}{2}$

Niezbędne obliczenia oraz badania symulacyjne należy wykonać w środowisku programu Matlab. Można skorzystać z następujących funkcji:

- $\text{freqz}(L,M,Pf,Fs)$ - charakterystyk częstotliwościowe filtra cyfrowego

gdzie L, M - licznik, mianownik transmitancji

Pf - wektor punktów w których liczona jest odpowiedź

Fs - częstotliwość próbkowania w Hz

np.: $\text{freqz}([1], [1, -0.2], 100:10:1000, 5000)$

- $[\text{hn}] = \text{fir2}(N,F,M,\text{okno}(N+1))$ - projektowanie filtra SOI metodą okien czasowych

gdzie: hn - współczynniki filtra SOI

N - rząd filtra SOI

F, M - opis idealnej wymaganej charakterystyki częstotliwościowej

(F - wektor częstotliwości unormowanych względem $f_s/2$,

M - wartości charakterystyki amplitudowej dla częstotliwości F)

okno - rodzaj funkcji okna czasowego jak w p.3.1. np. $\text{bartlett}(N+1)$

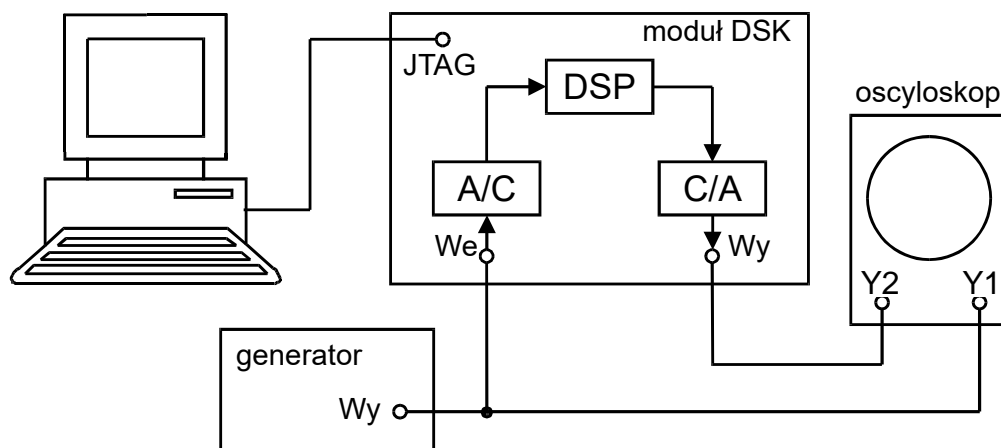
- funkcje okien wymienione w p. 3.1.

- $\text{round}(x)$ - zaokrąglenie wartości liczby x do najbliższej całkowitej

- $\text{ifft}(X)$ - odwrotna transformata Fouriera

- $\text{real}(z)$ - część rzeczywista liczby z

Badania eksperymentalne należy przeprowadzić w układzie połączonym według schematu przedstawionego na rys. 2..

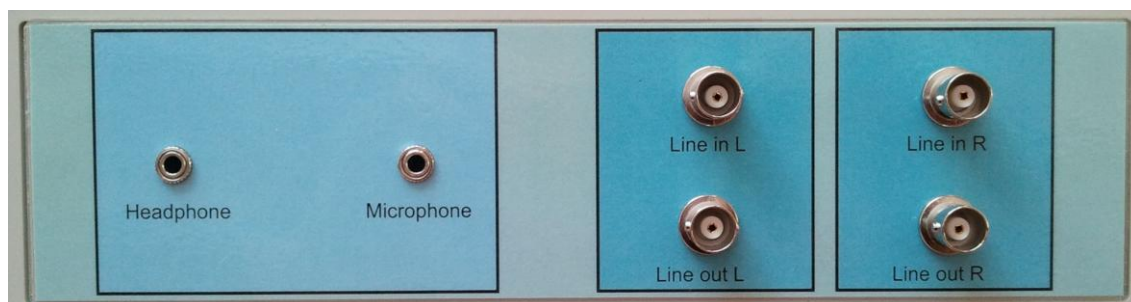

Rys. 2. Schemat połączeń stanowiska laboratoryjnego DSP

Uwaga!

Przed dołączeniem generatora do układu DSK upewnić się, że amplituda sygnału nie przekracza 1V.

W ćwiczeniu należy wykorzystać kanał lewy (patrz rys.2.: "Line in L" - wejście, "Line out L" - wyjście).

Rys. 3. Widok płyty czołowej modułu

Filtr cyfrowy SOI w postaci filtra transwersalnego realizowany jest przy wykorzystaniu procesora DSP, którego oprogramowanie zostało przygotowane jako projekt *PS_lab6* (środowisko uruchomieniowe: Code Composer Studio). Po połączeniu układu pomiarowego, należy wygenerować plik *dane.dat* zawierający współczynniki filtra realizowanego na DSP. Można to zrealizować wykorzystując program *filtr_SOI.m* uruchamiany w środowisku Matlab. Program *filtr_SOI.m* znajduje się w katalogu *D:\DSP_C6x* i wywoływany jest w następujący sposób:

$$\text{filtr\_SOI}(L)$$

gdzie L - współczynniki transmitancji filtra transwersalnego (elementy odpowiedzi impulsowej).

Program *filtr_SOI.m* automatycznie generuje plik konfiguracyjny *dane.dat* i zapisuje go w odpowiednim katalogu projektu DSP.

Częstotliwość próbkowania ustawiona jest na $fs = 48 \text{ kHz}$.

Kolejnym krokiem jest uruchomienie środowiska Code Composer Studio i otwarcie projektu *PS_lab6* znajdującego się w katalogu *D:\DSP_C6x\PS_lab6*. lub jeśli projekt ten jest widoczny w oknie *Project Explorer* to wystarczy ustawić jego status jako aktywny (*Active*). Projekt należy poddać kompilacji i linkowaniu (*Build / Ctrl+B*), po czym należy załadować program do modułu DSP (*Debug / F11*) (jednocześnie nastąpi przejście do trybu uruchamiania *Debug*). Jeśli nie zostały zgłoszone błędy można uruchomić program (polecenie *Resume/Run* lub *F8*). Każdorazowa zmiana parametrów filtrów w pliku *dane.dat* wymaga powtórzenia poleceń: *Build* oraz *Resume/Run*.

Odpowiedzi czasowe filtrów należy zaobserwować na oscyloskopie, po czym można je przenieść do komputera PC i zapisać w pliku korzystając z programu *freecapture* lub *FreeView*.

5. Sprawozdanie powinno zawierać:

- charakterystyki fazowe filtrów SOI;
- wyznaczone opóźnienia grupowe wprowadzane przez badane filtry oraz opis metody badań;
- porównanie zniekształcenia obwiedni sygnału wprowadzane przez badane filtry;
- analizę wpływu rzędu filtra SOI na wartość opóźnienia grupowego;
- uwagi i wnioski nasuwające się w trakcie wykonywania ćwiczenia.

6. Wymagania BHP

W trakcie realizacji programu ćwiczenia należy przestrzegać zasad omówionych we wstępie do ćwiczeń, zawartych w: „Regulaminie porządkowym w laboratorium” oraz w „Instrukcji obsługi urządzeń elektronicznych znajdujących się w laboratorium z uwzględnieniem przepisów BHP”. Regulamin i instrukcja są dostępne w pomieszczeniu laboratoryjnym w widocznym miejscu.

7. Literatura

1. Lyons R., *Wprowadzenie do cyfrowego przetwarzania sygnałów*, WKŁ, Warszawa, 2010.
2. Zieliński T., *Cyfrowe przetwarzanie sygnałów: od teorii do zastosowań*, WKŁ, Warszawa, 2009.
3. Smith S. W., *Cyfrowe przetwarzanie sygnałów: praktyczny poradnik dla inżynierów i naukowców*, Wydawnictwo BTC, Warszawa, 2007.
4. Stranneby D., *Cyfrowe przetwarzanie sygnałów: metody, algorytmy, zastosowania*, BTC, Warszawa, 2004.